

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний технологічний університет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання – українська

Освітньо-професійна програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Код та найменування спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Шифр та найменування галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Ступінь вищої освіти бакалавр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою університету

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою менеджменту і логістики Одеського національного технологічного університету

РОЗРОБНИК: Катерина КОЗАК, професорка кафедри, д-р. екон. наук

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту і логістики
Протокол від «20» червня 2022 р. № 16.

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/
(підпис)

Ігор САВЕНКО
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності
204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20
«Аграрні науки та продовольство»
Протокол від «28» червня 2022 р. № 3

Голова ради

/ПІДПИСАНО/
(підпис)

Наталія ТКАЧЕНКО
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Гарант освітньої програми

204 «Технологія виробництва і переробки

продукції тваринництва»

/ПІДПИСАНО/
(підпис)

Наталія ТКАЧЕНКО
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Розглянуто та схвалено Методичною радою університету

Протокол від «30» червня 2022 р. № 11

Секретар Методичної ради університету /ПІДПИСАНО/ Валерій МУРАХОВСЬКИЙ
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

	Стор.
1 Пояснювальна записка.....	4
1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти.....	5
1.3 Міждисциплінарні зв'язки.....	5
1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС.....	5
2 Зміст дисципліни:.....	6
2.1 Програма змістових модулів.....	6
2.2 Перелік практичних робіт.....	7
2.3 Перелік завдань до самостійної роботи.....	7
3 Критерії оцінювання результатів навчання.....	8
4 Інформаційне забезпечення.....	8

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Конфліктологія» є формування у здобувачів вищої освіти з виробництва і переробки продукції тваринництва системи фундаментальних знань з конфліктології, оволодіння практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів у професійній сфері та боротьби з наслідками стресу, як негативного наслідку конфліктних ситуацій.

Курс «Конфліктологія» дає можливість сформувати систему знань про соціально-психологічні особливості взаємодії людей у різних соціальних об'єднаннях, про закономірності, механізми, етапи розвитку конфліктної взаємодії як на рівні однієї особистості, так і на рівні міждержавних відносин, про вплив на виникнення конфліктів психологічних особливостей людини та факторів макросоціального характеру.

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- об'єкт та предмет конфліктології, закономірності, функції, принципи та методи конфліктології та елементи внутрішнього та зовнішнього впливу на конфліктні ситуації;
- види конфліктів у суспільстві та їх особливості; теорії поведінки особистості в конфлікті; психологічні особливості механізму виникнення конфліктів;
- сучасні методики попередження власних стресів та боротьби з їх наслідками у підлеглих;
- особливості внутрішньо-особистісного, міжособистісного та міжгрупового конфліктів;
- специфіки форм прояву конфліктів на підприємствах з виробництва і переробки продукції тваринництва;
- основ динаміки процесу розвитку конфліктів, теорії механізмів виникнення конфліктів та методи діагностики і аналізу конфліктів;
- прийоми і методи профілактики та засоби забезпечення ефективного управління конфліктами на підприємствах з виробництва і переробки продукції тваринництва;

вміти:

- оцінювати місце конфліктології в системі спеціальних наук про людину;
- використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті;
- виявляти механізм та причини соціальних конфліктів;
- визначати етапи виникнення конфлікту з метою подальшого його розв'язання;
- розпізнавати внутрішньо-особистісний конфлікт;
- запобігати стресу, використовувати соціально припустимі способи його зняття;
- використовувати позитивні складові корпоративної культури для подолання конфлікту інтересів;
- вміти діагностувати та аналізувати конфліктні ситуації, запобігати їх переростанню в конфлікт, своєчасно нейтралізувати конфліктні ситуації;
- знаходити адекватні способи розв'язання конфліктів, що виникають у комунікативній, виробничій, організаторській і політичній сфері міжособистісних та міжгрупових взаємодій.
- регулювати міжособові стосунки між членами трудового колективу за допомогою психологічних методів управління.
- використовувати відповідні структурні та особистісні методи управління конфліктами;
- аналізувати неформальні стосунки у колективі, співпрацювати з неформальними лідерами, усунувати деструктивне лідерство;

- підтримувати такий рівень конфліктності, який буде сприяти розвитку підприємства.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «*Конфліктологія*» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції](#) та [освітньо-професійній програмі «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6. Здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11*. Здатність спілкуватися, домовлятися, вести діалог і вирішувати комплексні питання.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Організувати спільну діяльність робочого колективу.

ПРН 25*. Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання української та іноземної мов, розуміння історії, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна «Конфліктологія» є комплексною, що містить положення з різних галузей знань – філософії, соціології, права тощо.

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на 2 курсі у 3 семестрі для денної та заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS – 3,0, годин 90,0

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лабораторні	практичні
денна	30	16	–	14
заочна	12	6	–	6
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна – 78	

2. Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовий модуль 1: Особливості конфліктів у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва та технології їх вирішення

Зміст теми	Години	
	денна	заочна
<i>Предмет зміст, структура та завдання навчальної дисципліни – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. Предмет та зміст дисципліни. Поняття конфліктології. Напрямки сучасної конфліктології. Методи конфліктології. Конфлікт та його природа. Поняття та природа конфлікту. Причини виникнення конфліктів і їх аналіз. Класифікація конфліктів за різними ознаками.</i>	2	0,5
<i>Конфліктна ситуація та інцидент. Поняття конфліктної ситуації. Поняття та типологія конфліктогенів. Управління конфліктною ситуацією. Основні учасники конфліктної ситуації та вирішення конфліктних ситуацій у колективі.</i>	2	0,5
<i>Особистість як суб'єкт конфлікту. Індивідуально-психологічні особливості суб'єктів конфліктів. Типи поведінки особистості в конфліктній ситуації. Особливості сприйняття конфліктної ситуації.</i>	2	0,5
<i>Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання – здатність спілкуватися, домовлятися, вести діалог і вирішувати комплексні питання. Комунікативний процес на підприємстві. Причини та засоби подолання бар'єрів непорозуміння. Раціональна поведінка в умовах конфлікту.</i>	2	0,5
<i>Природа конфліктів, які виникають унаслідок спільної трудової діяльності. Об'єктивні причини виникнення трудових конфліктів. Специфіка організаційного конфлікту. Трудовий колектив як середовище виникнення конфліктів. Причини трудових конфліктів та їх вирішення.</i>	2	0,5
<i>Конфліктність у системі «Керівник – колектив» та шляхи управління нею. Основні причини конфліктів у системі «Керівник – колектив». Рекомендації керівникам та підлеглим щодо вирішення конфліктних ситуацій у системі «Керівник-колектив». Конфліктність під час упровадження інновацій.</i>	2	0,5
<i>Кадровий менеджмент як джерело конфліктів – здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії. Організація спільної діяльності робочого колективу. Помилки в процесі оцінки результатів праці як джерело конфліктів. Допомога керівника у самовизначенні підлеглих та їх професійній адаптації. Трудова дисципліна та етика звільнення.</i>	2	2
<i>Діапазон можливих виходів із конфлікту. Наслідки конфліктів – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Конструктивні та деструктивні форми вирішення конфліктів. Управлінські методи завершення конфліктів. Наслідки конфліктів.</i>	2	1
ВСЬОГО	16	6

2.2. Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичних занять	Години	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1: Особливості конфліктів у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва та технології їх вирішення			
1	<i>Методи конфліктології.</i> Тест1. «Самооцінка конфліктності». Графік конфліктності.	1	0,5
2	<i>Конфлікт та його природа.</i> Практичні вправи. Завдання «Виявлення мотивації опонентів». Ситуація для аналізу.	2	0,5
3	<i>Конфліктна ситуація та інцидент.</i> Практичні вправи. Завдання 1 «Визначення формул їх виникнення». Ситуації для аналізу. Завдання 2 «Динаміка конфлікту». Ситуація для аналізу	2	1
4	<i>Особистість як суб'єкт конфлікту.</i> Практичні вправи. Завдання «Обґрунтування вибору стратегії взаємодії».	2	0,5
5	<i>Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання.</i> Практичні вправи Тест «Який рівень ваших комунікативних і організаторських здібностей?». Дидактична гра «Мистецтво критики». Ситуації для аналізу.	2	1
6	<i>Природа конфліктів, які виникають унаслідок спільної трудової діяльності. Об'єктивні причини виникнення ділових конфліктів.</i> Практичні вправи. Завдання «Конфлікти на підприємстві». Ситуації для аналізу.	2	1
7	<i>Конфліктність у системі «Керівник – колектив» та шляхи управління нею.</i> Практичні вправи. Тест «Який ви керівник?».	1	0,5
8	<i>Кадровий менеджмент як джерело конфліктів.</i> Практичні вправи. Тест «Самооцінка активності особистості».	1	0,5
9	<i>Діапазон можливих виходів із конфлікту. Наслідки конфліктів.</i> Практичні вправи. Тест «Самооцінка актуальності стресового стану».	1	0,5
ВСЬОГО		14	6

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг годин		Назва етапу самостійної роботи
		денна	заочна	
1	Сутність конфлікту та його характерні риси.	5	10	Визначення поняття конфлікту, його структурні елементи. Визначення сутності предмету конфлікту.
		5	10	Визначення суб'єктів і учасників конфлікту.
2	Конфліктна ситуація та інцидент.	10	10	Конфліктна ситуація як передумова конфлікту. Інцидент як провокація конфлікту.
3	Конфліктна взаємодія в процесі інновацій. Конфлікти на підприємствах з виробництва і переробки продукції тваринництва в Україні: стан проблем	10	10	Перекручення в сприйнятті конфліктної ситуації.
		5	10	Перетворення конфліктної ситуації по мірі ескалації конфлікту.
		10	10	Опанувати інформаційно-довідкові матеріали, що рекомендовані до вивчення першої теми — Теоретико-методологічні засади управління конфліктами на підприємстві
		5	8	міжнародний досвід управління конфліктами: можливість імплементації кращих практик.

№ з/п	Назва теми	Обсяг годин		Назва етапу самостійної роботи
		денна	заочна	
4	Методи ефективного управління конфліктами	5	5	Дослідження методів управління конфліктами. За результатами вивчення науково-методичної літератури з другої теми сформулюйте та обґрунтуйте які, на Вашу думку, 3 методи управління конфліктами на підприємстві є найбільш ефективними.
5	Підготовка презентації та презентування виконаного завдання	5	5	
	Всього	60	78	

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий – диф. залік

Нарахування балів за виконання змістового модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, од	Сумарні бали		Кільк. робіт, од.	Сумарні бали	
				min	max		min	max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 1: Особливості конфліктів у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва та технології їх вирішення</i>								
Робота на лекціях	1	2	8	8	16	3	3	6
Робота на практичних заняттях	1	2	7	7	14	3	3	6
Самостійна робота	2	3	4	8	12	4	8	12
Виконання індивідуальних завдань	5	9	1	5	9	1	5	9
Проміжна сума				28	51		19	33
Модульний контроль у поточному семестрі			1	32	49	1	41	67
Рейтинг за творчі здобутки	0	10	–	0	10	–	0	10
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100

4. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1 Конфліктологія [Текст]: навч. посіб. / Г. В. Гребеньков, І. І. Ковальова, Ю. М. Красноносів; за ред. Г. В. Гребенькова; Донец. юрид. ін-т Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. — Львів: Магнолія-2006, 2018. — 229 с.

2 <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.164562>

3 Конфліктологія з основами психології управління [Текст]: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич; Кам'янець-Поділ. держ. ун.-т. — Київ: Центр навч. літ., 2005. — 456 с.

4 <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.34448>

5 Конфліктологія. Курс лекцій (модульний варіант) [Текст]: навч. посіб. / В. М. Нагаєв; Харківський нац. аграрний ун-т ім. В.В. Докучаєва. — Київ: Центр навч. л-ри, 2004. — 198

6 <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdOAH.BibRecord.48810>

7 Конфліктологія [Текст]: навч. посіб. / В. С. Орлянський; Запоріж. нац. техн. ун-т. — Київ: Центр навч. літ., 2007. — 160 с. — Бібліогр.: 75 назв.; Слов. термінів.

8 <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.34444>

9 Конфліктологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. — Київ: ЦУЛ, 2007. — 1 електрон. опт. диск(CD-ROM): 384 с. тексту. — (Електронні видання. Психологія, педагогіка, соціологія та соціальна робота).

10 <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.47309>

11 Конфліктологія та теорія переговорів [Текст]: навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна; Львів. комерц. акад. — Київ: ЦУЛ, 2012. — 168 с.

12 <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.72832>

Додаткові:

1. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 3 березня 1998 року, № 137/98-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Закон України «Про внесення змін і доповнень, що стосуються розгляду індивідуальних трудових спорів, до кодексу законів про працю Української РСР та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів» Закон України від 18 лютого 1992 року, № 2134-X11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2134-12#Text>

3. Закон України «Про запобігання корупції» Офіційний сайт URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

4. Національне Агентство з питань запобігання корупції. Офіційний сайт URL: <https://nazk.gov.ua/uk/departament-monitoryngu-dotrymannya-zakonodavstva-pro-konflikt-interesiv-ta-inshyh-obmezhen-shhodo-zapobigannya-koruptsiyi-trashed/pokaznyky-diyalnosti-departamentu/>

5. Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Офіційний сайт URL: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/47334.pdf>